

Forfatter: Fogtmann, Nikolai

Titel: BREV TIL: Mynster, Jakob Peter FRA: Fogtmann, Nikolai (1828-04-03)

Citation: Fogtmann, Nikolai: "BREV TIL: Mynster, Jakob Peter FRA: Fogtmann, Nikolai (1828-04-03)", i *Af efterladte Breve til J. P. Mynster*, Ggldendalske Boghandling, s. 137.
Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002236589-000-shoot-L0022365890000064.pdf> (tilgået 30. april 2024)

Anvendt udgave: Af efterladte Breve til J. P. Mynster

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Fogtmann, Nikolai, *Af efterladte Breve til J. P. Mynster,*

Fra Samme.

Sorøe, den 13. April 1828.

Det gjorde mig virkelig ondt, at det ikke lykkedes mig at tale med D. H. i Paaskeferien. Deels Deres mange Forretninger, 4 Prædikener i en Tid af 5 Dage, deels ogsaa mine Forretninger eller Ærinder forvoldte, at jeg opsatte at besøge Dem, indtil det var for sildigt.

— Omstændighederne tillode mig, da jeg var i Kjøbenhavn, ikke at høre mere end een af Deres Prædikener, nemlig Skjærtorsdagsprædiken i Slotskirken. Jeg syntes særdeles vel om denne Prædiken, som om alle Deres Prædikener, og den var desuden særdeles passende under disse Omstændigheder, da Partierne ville forkjættre hinanden eller udelukke hinanden af Herrens Menighed. Men jeg maa dog tilstaae, at noget af Prædikenen gik tabt for mig. Der er vist en Feil i den Kirkes Bygning eller i Prædikestolens Stilling. Jeg kan slet ikke lide, at Prædikestolen staaer saa lavt som Catheder; Prædikestolens Høide skal minde om, at derfra skal udgaae en Røst herovenfra, og at der tales i en Høieres Navn til Folket. Deres Prædiken om Legemets Opstandelse, som een af Deres flittige og skjønssomme Tilhørere roste overordentlig, vilde jeg gjerne have hørt. — Naar jeg tænker tilbage paa den Tid, s. 138da jeg blev Student, 1808, da Kirkerne i Kjøbenhavn, paa saa Undtagelser nær, stode tomme, og dermed sammenligner den nærværende Tid, da Tilhørernes Mængde ikke kan rummes i Hovedstadens Kirker, saa finder jeg denne Forandring saa stor, at den synes utrolig i saa kort en Tid. I de smaa Kjøbsleder er det derimod endnu for en stor Deel, som det var for 20 Aar siden i Kjøbenhavn; men adskillige af dem ere ogsaa saa uheldige at have meget slette eller maadelige Præster. Her i Sorøe gaaer der næsten ingen i Kirke uden Skolen og nogle Fruentimmer. Dersom Eleverne ikke skulde gaae i Kirke, vilde der mangen Søndag ingen Gudstjeneste blive holdt. Dette er i mange Henseender ikke godt, og det er ogsaa skadeligt i den Henseende, at Kirkegangen bliver betragtet som et Hoverie, som Academisterne først kunne slippe frie for.

Dr. Krarup meddeelte mig under mit Ophold i Kjøbenhavn Momenterne af sin Plan til en ny lærd Skole, som han vil oprette. Hans Plan kan maaskee udføres af ham selv, som er ivrig derfor, og i en stor Stad, hvor han baade kan vælge sine Lærere og vælge sine Elever. I enhver anden Skole og paa ethvert andet Sted vilde Planen være udførlig, hvilket han og tilstod, da jeg sagde ham det. Det, som behagede mig meest, var den „indbyrdes Disciplin“, som han tænker at indføre. Kan man faae det sat i Værk, at Disciplerne selv holde Disciplin, saa har man vundet meget, ikke blot for Skoletiden, men for Disciplernes hele Liv. Xenophon sagde til sine Stalbrødre: dersom I ere enige i at holde over Disciplin og at straffe Insubordination, da kunne I forvinde Tabet af Generalen Klearch (som Perserne havde fanget og dræbt); thi da have vi 10,000 Klearcher istedetfor een; da ere vi uovervindelige. Noget lignende kan siges om Discipler, som selv ville holde over Disciplin. Med dem kan man udrette noget, af dem kan man vente meget. Den Disciplin, som Lærerne alene skulle holde, bringer let et fjendtligt Forhold mellem dem og Disciplerne, hvilket ogsaa skader Underviisningen og Uddannelsen uberegnelig meget. Thi det er s. 139sandt, hvad den samme Xenophon siger: at man egentlig kun lærer noget af den, som man elsker. Det er meget skadeligt, at Forholdet mellem Lærer og Skolediscipler ofte er saadant, at Walter Scott med Rette kan sige: „en Skolemester kan lignedes med een Mand, som skal stride en heel Dag mod en heel Hær“. Forresten indeholdt Krarups Plan meget, som jeg maatte misbillige; men jeg kan dog ikke tilbageholde det Ønske, at det maatte tillades ham at gjøre Forsøget med en saadan Skole.

Men Brevet er allerede for langt, og Tiden er bleven mig for kort.

Med Ærbødighed er jeg
Deres hengivne
N. Fogtmann.